

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Directorivm Ecclesiasticae Disciplinae, Coloniensi
praesertim Ecclesiae accommodatum**

Frangipani, Ottavio Mirto

Coloniae Agrippinae, 1597

VD16 F 2269

Octavivs Frangipanvs Mirthvs Apostolicae Sedis Per Germaniam Inferiorem
Nvntivs, Et Episcopvs Tricaricensis Christiano Lectori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62032)

OCTAVIVS FRANGI-
PANVS MIRTHVS APOSTOLICAE SEDIS
PER GERMANIAM INFERIOREM NVNTIVS,
ET EPISCOPVS TRICARICENSIS
CHRISTIANO LECTORI.

QVOD à nobis postulabat Christi amor ac no-
stræ legationis exigebat ratio, vigilantia stu-
dio in hanc curam semper incubuimus, vt
omnes Christi fideles, qui nostræ commissi
erant fidei, professioni suæ consentaneè &
conuenienter viuerent, & essent sicut, magnus Veritatis
prædicator D. Apostolus Paulus monet, sine querela in
medio nationis prauæ & peruersæ, nemini dantes vllam
offensionem, ob quam à Catholicæ religionis æmulis
quadantenus vituperari possit Christi Ecclesia, vel in o-
dium, inuidiam aut contemptum apud imperitam ple-
bē traduci; quasi ex professione doctrinæ esset, quod per-
uersorum tribui debet malitiæ, & hos fructus Catholica
produceret religio, quos in medio tritici dum dormiunt
homines, superfeminat inimicus homo. Omnib. quidē,
quātum Deo auctore potuimus, hoc volumus præstare
Beneficiū, sed in primis nostro iudicio, ex Legationis no-
stræ prouincijs Amplissimæ Coloniensi Ecclesiæ fuit im-
pendendum. Cum enim ista præuenta à Deo sit in bene-
dictionibus multis, & singulari prærogatiua, à diebus æ-
ternitatis electa, vt forma esset fidei, & sanctitatis Eccle-
sijs quamplurimis, quas & tanquam fœcundissima ma-
ter Christo pareret, doctrinaq; sua lactaret, ac in prote-
ctionis suæ sinu foueret, & ceu caput, atque peruigil ex-
cubitor, quidquid eis vel declinandum, vel amplexan-
dum esset, non solum sollicitè iisdem semper prospice-
ret, sed & virtute sua, ad illa declinanda vel amplexanda,
ceu viua corporis sui membra, pro arbitrio suo illas mo-
ueret.

Ioan. 21.

2. Cor. 6.
Phil. 2.

Sap. 2.
Matth. 13.

P R A E F A T I O

neret, dirigeret, omnemq; religionis & pietatis virtutem illis ministraret: Plurimi interest, vt metropolitanae istius Ecclesiae, tam nobilis, tam insignis, sanctissimorum Episcoporum doctrina & vita in omni pietate religiosissime exultat, & plurimorum vtriusq; sexus Christi martyrum sanguine consecrata & confirmata, ac pretiosis eorundem corporibus & reliquijs circumdata atq; coronata, incorrupta sit in fide, ac sanctitate religionis integritas; & omnes virtutes in hoc capite ita vigeant, vt earum vigore caetera eius membra, omnesq; ei subiectae & comprouinciales Ecclesiae ab omni infirmitate conualescant, & ad omnem pietatem animentur; atque fragrantia illius, bono Christi odore vnguenta ad extremam vsq; vestimentorum ita defluant, vt ad se trahant omnes etiam infimae conditionis, Christi fideles, aliosq; aut animorum aut morum dissensione longè positos.

Psal. 132.

Ad haec praestanda magnum nobis in prouincialibus Coloniensis Ecclesiae Concilijs, diocesansique Constitutionibus praesidium fuit; in quibus ad conseruandam fidei integritatem ad Cleri & populi disciplinam, ad omnem denique Vitae Christianae rationem rectè, instituendam, multa praclare admodum constituta sunt; quae & ignorantes salutari doctrina erudiunt, infirmos auctoritate magna iuuant, iacentes erigunt, dubitantes confirmant, peruersos coertitione iusta, ne nocere possint, continent, atq; optimos quosque pro vniuscuiusque vocatione, & capacitate, ad plenum incrementum, summamq; prouehunt vitae Christianae perfectionem.

His itaque ad reformandam diocesim & prouinciam Coloniensem, eiq; adiunctas Ecclesias, inherendum nobis esse, haec in morem & consuetudinem reducenda putauimus.

Qua in re Deum ac naturam imitantes, Ecclesiam istam ceu corpus, quod ad suscipiendam animam suis organis debito modo debet esse praeparatum, in sua membra di-

AD LECTOREM.

bra distinximus, eisque singulis suas qualitates quasi organa quaedam tribuimus, quibus ad recipiendam formam suam disponentur, vnaque; quanam sint singulorum functiones, definiuimus ac declarauimus. Non quod noui aliquid moliti simus, aliumue in Ecclesia constituerimus ordinem praeter eum qui fuit ab initio: sed ea quae partim quorundam aliquando Praelatorum negligentia, partim haereticorum persecutione, aliorumque malorum hominum peruersitate, ac temporum perturbatione perturbata ac confusa sunt, salubri dispositione sicuti primitus instituta fuerunt, composuimus, & quae in obliuionem & defuetudinem abiuisse videbantur, in usum reuocare, & ab ignorantiae vindicare imperitia studuimus.

Cum igitur Praelati maiores & minores eorumque; Coadiutores & ministri praecipua Ecclesiae membra sint, eaque illis in Ecclesia Christi competant officia, quae capiti accordi in corpore humano: ad curandam mystici huius corporis incolumitatem, vitamque; rectitudinem, & constantiam, vocationi eius congruentem; de Praelatis eorumque; adiutoribus & coopulatoribus, de Canonicis, Sacerdotibus, Clericis, aliisque; Ecclesiae ministris recte creandis & efformandis praecipua nobis cura fuit. Quia enim integritas praesidentium, salus est subditorum, & ab illis totius Ecclesiae vita, proeectio, puritas ac sanctitas, ceu à corde & capite dependet, omnesque; alij inferiores, ad imaginem & similitudinem caelestis hierarchiae per eos moueri ac prouehi debent, omniumque; spiritualium donorum communicationem accipere: quaecunque de illis in prouincialibus Concilijs dioecesanisque; Constitutionibus sparsim inuenimus digesta, ea, quam conuenire putauimus, breuitate in vnum collegimus, et in certa capita distribuimus, omnibusque; ad vniuscuiusque; eruditionem & reformationem ob oculos posuimus. Quae verò his pro temporum ratione deesse videbantur, vel in his relaxan-

P R A E F A T I O

laxanda aut constringēda vel declaranda: illa & iure cō-
muni, & auctoritate Apostolica nobis concessa, & qua-
rum fungebamur in hac parte, adiecimus, taxauimus,
constrinximus & declarauimus; hoc ordine.

Primum agimus de fidei professione, tanquam funda-
mento & introductoria, prorsusq; necessaria reforma-
tionis Ecclesiasticę præparatione ac dispositione: Mox
de Prælatorū electione sollicitè curamus, vt legitima,
sancta & in corrupta sit. Corrupta enim ea, omnes disci-
plinę Ecclesiasticę nerui soluuntur, totumq; eius robur,
ac omnis decor, ordo, pax, & tranquillitas perit, fitq; ad
omnia vitiorū genera dissoluta ac intoleranda licentia.
Tū speciatim Abbatibus, Prioribus, alijsq; Religiosorū
Præfectis, ac quibuscunq; vtriusq; sexus Religiosis, qui
inter Christianos illustriori quadam sanctitate alijs o-
mnibus præluere debent, vitæ & obseruantię regularis
præcepta proponimus, modumq; ac rationem eadem
seruandi tradimus. Deinde Præpositis, Archidiaconis,
Archipresbyteris (Decanis nimirum collēgiatarum &
ruralium Ecclesiarum) Clericis, Canonicis, Presbyteris,
Pastoribus, Cōcionatoribus, Custodibus, alijsq; Ecclesię
ministris officia, ac munia quęq; sua præscribimus, & illis
per occasionem quædam inserimus, quæ ad Vniuersita-
tis Coloniensis insignis istius Diœcesis membri proue-
ctionem seruiunt. ac pleraq; quò percepta præceptionis
æquitate lubentiori paratiorique animo acceptentur,
firmius ac religiosius custodiantur, custodita magis pla-
ceant, fructumque faciant vberiore; idoneis aptisque
rationibus cōfirmauimus. Quo factum, vt quæ alioqui,
sacrorum canonum more breuiori compendio tradi
poterant, proluxa forsitan aliquibus videbuntur. Hoc
tamen magis sapient magisque afficient, gratioraque, vt
speramus, omnibus erunt, quo pluribus ac firmiteribus
rationibus constabunt, & non insipida, sed illuminationis
& intellectus suauitate, quantum ex nobis est, imbu-
ta tra-

AD LECTOREM.

ta tradantur, cum explicatione multarum difficultatum in quibus etiam docti herere poterant. Neq; enim tam pœnarum timore inuitos cogendos duximus (quamuis etiam id ad compescendos contumaces & refractarios, suis locis minimè negleximus) quàm recti amore & virtutis æquitatisque pulchritudine ingenuos quosque ad obsequiũ sacrorum Canonum benignè studuimus adducere.

Quoniam verò plurima in his concurrebant, quæ aut omnibus aut pluribus erant communia, illa vt magis obuiam sint his, quorum interest, seiu nctim in certa capita contraximus.

Hinc post priora illa, de diuinis officijs, de Residētia, de Sacramētorum administratione, de dierũ festorum cultu, de leiunijs, de Sanctorũ reliquijs & sacris imaginibus, de representationibus, de indulgētijs, de sepultura ecclesiastica, de superstitione, de blasphemijs, & periurijs, de vsuris, de Beneficijs ecclesiasticis, de recta bonorum Ecclesiasticorum conseruatione & administratione, de pijs testamētis & de scholis differuimus, ac sacrorum Canonum Prouincialiumq; & Dioecesanorum statutorum decreta ita recensuimus, vt tamen, ne quid prætermissum à nobis habeatur, ad eadem perferenda Ecclesiasticæ disciplinæ amatores frequenter remittamus. Adieciimus postremò, quæ ad restituendam & defendendam immunitatem & libertatem Ecclesiasticam factio opus esse iudicauimus.

Sed hîc reclamabit fortasse aliquis, & nimis diuturnum harum constitutionum arguet silentium: quippe, cum tot annis hæserimus Colonia, eas tamen non nisi nunc tandem post nostrum à Ciuitate Coloniensi discessum, extare voluerimus; ideoq; verendum etiam nobis esse, vt ne non minus sera, atq; intempestiua sit, harũ Constitutionum in lucem emissio, quàm olim Tyberio Principi visa est Iliensium consolatio, qua cum de morte filij

***

Vide exposi-
tionem D.
Amb. in cap.
14 Luca de
cura hyiro-
pici, que le-
gitur lectio.
ne 7 Domin.
16 post Pente-
cost. in Bre-
uiar. Rom.
Cap. Cōmel-
sationes
dist. 44.

P R A E F A T I O

te filij pridem defuncti consolabantur. Quam ille faceta & acri responsione delusit dicens : se quoque condolere quod Hectorem fortissimum militem amisissent. Verū enim uero eorum hoc officium ad subleuandum Principis mœrorem , qui non modō mitigatus, sed penitus sublatus tum erat, non fuit nisi risu prosequendum : nostrum uero ab hoc vitio vindicat, magna harū cōstitutionum grauitas, multitudo, magnaque ac longa operositas. Quæ cum sine longo usu, diligenti indagine; diuturnaque obseruatione, ac multa meditatione perfici non potuerunt, certa temporis præscriptione non debuerunt coarctari; præsertim in immensa illa negotiorum atque difficultatum mole, quæ ita vnam ex alia, ceu ansam ex ansa perpetuò traxit, cum in ciuitate Colonienſi ageremus, adeoque nos ac plerosque ex Prælatis Ecclesie Colonienſis tenuit semper occupatos & pressit, vt tantum non oppressi fuerimus. Tacemus hîc arduam illam controuersiam in Brabantia ortam, ad quam componendam in Belgium nos transportare & diu ibidem hædere coacti sumus. Tacemus quoque diurnas angustias, magnasque ac continuas trepidationes, quæ ex hostili occupatione, & postmodum ex obsidione ciuitatis Bönensis totā Diœcesim Colonienſem inuaſerūt, aliasque hostiles ac perpetuas perturbationes, pluraque impedimēta quæ ab inceptis huiusmodi actionibus, cum in Diœcesana synodo à nobis habita, tum in hebdomadarijs Decanorum congregationibus variisque alijs huc spectantibus officijs, nō semel nos auulserūt. In quibus & obuenit nostra, ad comitia imperialia profectio, quibus vixdum finitis, nouum beatissimi omnium populorum Pastoris mandatum, nos ad Augustam Treuiorum, Moguntinam, Herbipolensem, Bambergensem aliasque Germaniæ Ecclesias mox ablegauit, cui sine dilatione parendum fuit, ac præsentia nostra Colonienſi Ecclesie ad tempus iterum subtrahenda. Sed vt fortè nihil

AD LECTOREM.

hil istorū & quæ præterea pro diuturnioris silentij nostri defensione adferri hîc possent, satis sit ad persuadendum omnibus, equam ac iustam esse dilationis huius nostræ causam: certè verecundiam nostram potius periclitari maluimus, quàm vt nostro in Ecclesiam Coloniensem amori, & illorum qui nos rogauerunt iudicio & desiderio non satisfaceremus.

Mirabitur alius huius operis inscriptionem, quærè- que cur illud Directorium, dici voluerimus, cum passim toto opere non tam vocabulis vtamur, suggestionis cō- filij aut suasionis, quàm verbis quæ legis, decreti atque statuti formam atque vim præ se ferunt, additis etiam pœnis in transgressores, & præuaricatores: Huic respon- demus opus hoc nostrum, non alia mente conceptum & conditum à nobis esse, quando amplissima Sedis A- postolicæ autoritate, hac quoque in parte, in Ciuitate & Diœcesi Coloniensi fungebamur; quàm vt ea qua nunc prodit aut simili forma, facta legitima publicatio- ne, vim legis, decreti atque statuti omnibus modis obtineret. At verò cum impedita huiusmodi publica- tione, per nostram è Diœcesi Coloniensi & superiori Germania in Prouincias Belgicas ablegationem, ni- hilominus ad edendum & publicandum illud vehe- menter etiam atque etiam vrgeremur: sub nomine Di- rectorij, seruata prima forma sua in lucem nunc prodit, quòd in illa quoque non pauca esse videbantur, quæ directorij indicis, consilij ac promptuarij possent esse loco, ad restituendum discipline Ecclesiasticæ vigorem, cuius nerui in his quæ Legis ac decreti vim habent, præ- cipuè consistunt.

Quare etsi hæc quæ proferimus conuenientiùs edita & publicata fuissent, quando in Ciuitate Coloniensi agebamus: etsi legitimè publicata maius auctoritatis pondus attulissent, magisque eos quos tangunt ob- strinxissent: etsi denique liquidò nobis constet neque

P R A E F A T I O

Serenissimo atque Reuerendissimo prudentissimo. que Præsuli Coloniensi consilium, neque Ecclesiæ Coloniensi deesse præceptiones: consensimus tamen opus hoc nostrum, quod in summis cogitationum distractionibus turbulentisq; Reipubl. negotijs conceptum fuit & natum, quale, quale est, Serenissimæ ac Reuerend. Sux Celsitudini, veluti perpetui nostri in se amoris & obseruantix pignus offerre & Ecclesiæ Coloniensi tanquam salutare pharmacum propinare, ac paternæ nostræ erga eam beneuolentiæ extare testimonium: in super Sereniss. ac Reuerend. Sux Celsitudini commendare, vt nominis sui fulgore decoratum, illiusq; auctoritatis protectione præmunitum, auspiciatius lucem videat, & fidei charitatis ac beneuolentiæ aura ab omnibus excipiatur, ab his maximè quorum hinc res agitur. Vt quamuis eo nõ polleat vigore, qui ex Synodali seu aliàs legitima & obligatoria publicatione accessisset; fructum tamē & utilitatem qui nihilominus haberi hinc poterit, sicut paterno ac sincero à nobis animo communicatur, ita optima voluntate accipere, seu potius arripere omnes velint: vt nõ tam nostrum studium commendetur, quàm sedula subiectorum pietas, in seruandis & exequendis mandatis, quæ olim eis à vigilantissimis Præsulibus suis tradita fuerunt.

Quæ licet in Synodis diocesanis ac Concilijs prouincialibus satis publicata & confirmata fuerunt, non idcirco frustra à nobis repetita, & in hunc ordinem digesta cęsenda sunt: sed eo studiosiùs ac religiosiùs amplectenda, ipsoque opere magis probanda; quod non leuibus aut futilibus rationibus, pleraque à nobis quoque videantur probata esse & innouanda fuisse.

Et si quæ recta ac salutaria cõsilia, Deo auctore, à nobis præterea suggesta sunt, quæ ad illa perfectiùs obseruanda, idonea videbantur: non ea ob hoc improbabit, aut quali vilia & despicabilia habebit æquus rerum æstimator,

mator, quod serò in ista absentia & ablegatione nostra tradita & communicata sunt: sed quantum libero sincero incorruptoq; iudicio, recta, salubria, utilia, Deoque probata habebuntur; à Deo potius, quàm à nobis tradita esse existimabit, eiusque occulta prouidentia, non sine causa & utilitate quoque sua, huc vsque fuisse à publica editione suspensa.

Si verò quaedam dura nimis, nimisque graua alicui in his videbuntur; cum nihil præter æquitatem constitutum sit, nihil sine iustis rationibus aut auctoritate Ecclesiastica prolatum & congruenter rebus aptatum: non tam hisce constitutionibus duritia ista, quam contrariæ consuetudini adscribenda venit: cui se inclinare seu demittere, quid aliud fuerit, quàm repagula aperire, & plumbea Lesbæ ædificationis vti regula, quæ ad quamuis lapidis figuram flectitur, & regula non est. Non igitur ad peruersas & incuruas hominum consuetudines, enervanda lex est, & sal ille infatuandus, sed ad rectas optimasque leges, regendæ corrigendæque sunt, vitiosæ prauæ liberæque hominum consuetudines, quantumuis verustæ & inueteratæ illæ fuerint. Quo facto, ea quæ antea dura, difficilia, & nequaquam fieri posse credebantur, leuia, facilia, ac delectabilia inuenientur. Ea enim peccati natura est, vt ad virtutis mentionem horrere faciat peccatorē, pietatis quoque semitam ei angustam facit, & à summo bono, sanctisque legibus quæ eò ducunt, illius animū prorsus auertit; ita vt si accedat mandatum, fiat ei supra modum peccās peccatum. Quod si verò ille peccatum odifse incipiat & iustitiæ rectique amore imbui: quo magis crescit ille amor, quo latiora ipsi sunt omnia quæ angusta, suauiora quæ dura, faciliora quæ difficilia, adeoque fieri non posse videbantur.

Porro si fortè aliqua in hoc opere occurrent, quæ primo actu primouè conamine in executionis vsum duci non poterunt; ideoque neque à nobis in prima synodali

D. Prosper
de vita con-
temp. libr. 2.
ca. 10.

Rom. 7.

P R A E F A T I O

promulgatione praescribenda fuissent, ea omnia & singula Seren. & Reuerend. Cels. suae iudicio, cui ea dedicauimus, subiecta esse voluimus: non tamen propterea in hac editione, quae Directorij nomen praese fert, praetermittenda illa fuerunt. Quoniam quod nunc fieri aut perfici non poterit, ex hac suggestione nostra, aliàs forte Deo donante, vsui erit & facile praestabitur. Quomodo videmus quaedam in pueritia aut iuuentute sine fructu audita, in virili aut senili demum etate nonnunquam fructum suum facere. Et cum hic segetes, illic proueniant felicius uersita & in his poterit accidere, ut quae isto loco non accipiuntur, alio & accipiantur & fructum suum faciant.

Sed ne aequo hinc simus prolixiores, & festinum lectorē diutius retineamus; omnes & singulos in quorum bonum haec Ecclesiasticae reformationis decreta, condita, & digesta fuerunt, per aduentum Domini nostri Iesu Christi obtestamur, ut nominis sui memores, hoc esse curent, quod dicuntur, & SS. Patrum definitionibus ac Episcoporum Superiorumque suorum sanctionibus, Decretis & statutis, imò verius Dei mandatis, hilari alacriq; voluntate sese conforment. Ea frequenter legant, perpetuò ruminent, omniq; deuotione & pietate, in omni vitæ actione probent, exprimant & sequantur. Nemo nomen inane gerat, nemo vita aut moribus, à professione sua sanctisq; legibus & Ecclesiae praecipis discordet. Ac Praelati quidē, quocunq; vocentur nomine, attendentes sibi & vniuerso gregi in quo Spiritus Sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quā acquisiuit sanguine suo pro suo captu ac ordine, omni gratia spiritali repleti studeant, & in Deitatis consortium tam arctè transire, ut omnes sibi subiectos pro vniuscuiusq; vocatione, ac merito, magna virtute in anteriora semper promouere possint, & gratiam aliquam qua crescant in augmentum Dei, in virum perfectum, in mensuram etatis plenitudinis Christi, per nexus & cōiunctiones, ceu caput toti corpori suo subministrare. Curentque vigilantissimo studio, ut ne vel per Su-

18. 20.
Dionys. A
reop. de Eccl
hier. 4. 1.
Ephes. 4.
Col. 2.

perio-

AD LECTOREM.

periorum, maiorumq; suorum absentiam, vel per temporum interualla, contra statuta Canonum, aut Ecclesiasticam disciplinam, quidquam præsumatur: Sic corruptelas omnes ex domo Dei eijciant, vt corruptelarum causas omnes prorsus excindant, nullumq; relinquunt locum repullulationi: Sic legem Domini diligant, vt peccata toto corde odisse inueniantur. Alioqui si ad oculum tantum seruiant, prout multi hæctenus, & aliquid tentare voluisse dumtaxat videri velint, dum aut initio feruent, postmodum verò frigescunt, aut minores aliquot vilesque personas castigant, Agag autem pinguisimo malorumque omnium ducibus ac capitibus, & his vnde temporalem aliquam sibi sperant vtilitatem, parcunt: vt homines decipere possint, Dum sanè, cui placere, vnicè studere debuissent, decipere non poterunt, & malè parcendo alijs, seipsos & omnes sibi subiectos perdunt, ac in maiorè secum trahunt damnationem, grauissimoq; peccatorum iugo subiiciunt. Seruus enim qui cognouit Voluntatem Domini sui & non facit, vapulabit multis, atq; spiritus nequã eo reuersus vnde eiectus erat, assumptis secũ alijs fortioribus se, fortius se contra hostem suũ munit, & posteriora facit prioribus longè deteriora.

Quare magno constantiq; animo, non tantum contra hos, qui resistendi aut nullam aut exiguam habent facultatem, sed contra ipsos peccatorum duces, ac præcipua vitiorum capita exurgant, non solùm initio, aut anno dumtaxat vno atque altero, perinde ac si quæ tradita eis sunt mandata, obligandi & obstringendi vigorem diutius non haberent, sed omnibus vitæ suæ diebus. Et, vt hos, qui tenebras magis diligunt quam lucem, frequenter noua peccandi incessit audacia; ita eis quotidie, ad agendum reformationis negotium nouus accedat animus; atque vt ne ibi incidant deficiendi periculum, vbi perficendi accipere debuissent progressum; etiam si multa præstiterint, semper tamẽ se tantum incepisse sibi persuadant, ac
grandem

1. P. 15.

Luc. 10. 27.
2. Pet. 2.

PRAEFATIO.

grandem perueniendi ad optatum finem restare viam. Semper enim in hoc opere laborandum est; sine intermissione sentina hæc exinanienda; nunquam non in extirpandis, & excindendis corruptelarum radicibus virili opere persistendum, ac perpetuò in omni cultura agri Dominici perseuerandum. Nam si ab extirpatione corruptelarum & scandalorum aliqua remissio, aut si disciplinæ Ecclesiasticæ aliqua fiat relaxatio, mox repullulascunt corruptelæ omnes: si autem demetantur tantùm; altiùs radices agunt: & vt capilli, vngues, herbæ, arborescque resectæ vberius proueniunt; sic ex corruptelarum corruptionibus, si non prorsus excendantur, nouæ maioresque corruptelæ exoriuntur: vt velut hydram secare sit aut crabrones, rabidosque canes laceffere, peccandi que libidinem magis excitare, si leuiter, si remissè aut segniter, si ad formam tantum aut vmbra, reformationis aliquod simulacrum statuatur; nec vera agri Dominici cultura censerì poterit qua vitijs corruptelis ac scandalis libertas aliqua permittitur.

Accendantur igitur animo Prælati, omnesque quibus exequendi decreta reformationis Ecclesiasticæ aliqua iurisdictionis auctoritas est, maxima deuotionis pietate exurgant, videant cuius partes gerant, videant quid Deo, quid Ecclesiæ sub periculo animarum suarum subiectorumque suorum debeant; videant quanta facilitate, & quã paruo negotio, re maximã Deoque gratissimã atque Ecclesiæ prorsus necessariã, maximo cum beatitudinis suæ incremento præstare possint, si velint. Ad obediendum, acquiescendum, obtemperandum plerique subiecti & natura & voluntate faciles sunt, qui sola præcessione ducis sui, solo Pastoris sui exemplo, sola capitis sui incolumitate, vigore ac viuacitate ad optima & perfectissima quæque virtutum poterunt adduci. Certò affirmare audemus plures esse inter subditos quibus dulce ac desiderabile reformationis nomen est, multoque magis ipsa reformatio

AD LECTOREM.

matio desiderata, etiam si ea, ut totius corporis sanitatē operetur, aliquid amaritudinis in ventre faciat, quam qui hanc lucem oderunt, eamq; ut non arguantur opera sua, aut nunquam exoriri velint, aut exortam mox evanescere. Qui etsi multiplicati essent supra numerum, & audacia, præsumptione humanisque viribus longè prævalerent; nulla tamen expauescendi aut timendi vel tergiuersandi in hoc opere iusta causa est; fortior enim illis omnibus est Dei Virtus, quæ in infirmitate perficitur, & qua in infirmitate sua Christi fideles omnes, adeoque Christianorum duces ac capita, ad expugnandum regnum diaboli induti & confirmati esse debent. Non enim proprijs vnus cuiusque viribus hoc bellum conficiendum est, sed fortitudine & virtute Christi, qui confirmans ministros suos dixit; *Ego vobiscum sum usq; ad summationem seculi.* & iterum: *in mūdo pressuram habebitis; sed confidite, ego vici mundum.* Plura in hanc sententiā, ad excitandos, animandos atq; reformandos cū oēs in vniuersum Christianos; tū in primis Prælatos aliosq; subiectorum duces passim toto hoc opere adducimus. Quæ ut legisse, pio lectori multum proderit, ita præstitisse factori, ingens remunerationis præmium, contemptori vero ac neglectori durissimum adducet iudicium.

Quod superest toto corde ad Deum Opt. Max. conuersi, summam ac infinitam eius bonitatem suppliciter rogamus, ut respiciat in faciem Christi dilectissimi filij sui, eiusq; dilectissimæ sponsæ, vnice columbæ, suæ Ecclesiæ, & quod nos rigando, plantando, docendo, monendo, corripiendo, castigando, leges fanciendo, præstare non potuimus; ipse pro charitate, misericordia, & clemētia sua, incrementum dando præstare dignetur, omnibusque Prælati, Ecclesiæque suæ, heu nimium à pristinæ pulchritudinis suæ maiestate & integritate deiectæ, cultoribus, illam inspiret mentem animiq; voluntatem fortitudinem & constantiam, quam beatissimis istius

****

Colo-

Allusio ad
ca. 3. Ezech.
& Apoc. 10.

Matth. 28.
Iohann. 16.

P R A E F A T I O

Coloniensis Prouinciæ Apostolis D. Materno, Seuerino, Euergislo. Cuniberto, alijsq; sanctissimis eiusdē Ecclesiæ Episcopis primitus inspirauit, illorūq; corda in eos qui nūc regunt conuertat, & vel in locum, nomen & officiū Episcopi vocati, vel in consortium Episcopalis sollicitudinis aduocati sunt; vt sicut eandem cum sanctissimis illis Viris regendi ac pascendi auctoritatem, eandemq; regendam & excolendam prouinciam acceperunt; ita idem cum ipsis cor ac in executione regiminis & præfecturæ suæ eandem cum ipsis animam habeant, eademq; ratione, qua illi, forma facti gregi ex animo, in multa patientia & longanimitate, in fide, spe, & charitate, fidem, spem, charitatem, Christianamq; religionem regionibus his inuexerunt, dum incultæ & barbaræ essent, aut iam inuectam in eum modum excoluerunt, vt siue internus pietatis sensus, siue externus eius cultus spectaretur, nulli cederent; fidem, religionem ac pietatem, vbi deficere incepit, restituant, vbi integra perseuerauit, excolant illustrioremq; faciant, fideiq; religionis ac pietatis causas semper tueantur, rebusq; quibuscunq; alijs nunquam non anteponant & hæreticorum ausibus, aliorumq; impiorum ac peruersorum infaniæ & malitiæ indefatigabiliter obsistant.

Per eundem Dominum nostrum Iesum

Christum, cui soli honor & gloria.

IN